ROK VI

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 9

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1931 R.

DZIESIĘCIOLECIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 18 kwietnia r. b. odbyło się ogólne zwyczajne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego, w obecności przedstawicieli 36-ciu przedsiębiorstw, reprezentujących 178 głosów. Zebranie zagaił Prezes Związku, p. Dr. Józef Landau, który powitał obecnych i zaznaczył, że Związek Przemysłu Chemicznego kończy w roku bieżącym dziesiąty rok swojej działalności. Charakteryzując poczynania Związku, p. Dr. Landau poświęcił parę słów pamięci zmarłych działaczów na polu przemysłu chemicznego, których pamięć uczczono przez powstanie.

Przewodnictwo zebrania objął Dyrektor Dep. Przemysłowego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, p. Inż. Juljan Dąbrowski. W pięknem przemówieniu p. Dyr. Dąbrowski podkreślił zaufanie, jakiem się cieszą wszystkie poczynania Związku wśród władz rządowych i złożył życzenia dalszej pomyślnej i owocnej pracy.

Uzupełniające sprawozdanie z działalności Związku za r. 1930, łącznie ze sprawozdaniem finansowem, złożył Dyrektor Związku, p. Prof. E. Trepka, który uwypuklił specjalnie sprawy konieczności wzmożenia ochrony celnej przemysłu chemicznego i wskazał, że projekt nowej taryfy celnej w dziale chemicznym został już ostatecznie opracowany i ogłoszony.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytał p. Dr. Stefan Otolski. Zebranie udzieliło Zarządowi absolutorjum z czynności za rok sprawozdawczy.

Na miejsce ustępujących z kolejności starszeństwa pp. Janusza Kirchmayera, Dr. Józefa Landaua, Inż. Włodzimierza Płużańskiego, Inż. Aleksandra Tupalskiego, Prof. Józefa Zawadzkiego — wybrano ponownie ustępujących. Do Komisji Rewizyjnej powołano ponownie pp. Inż. Czesława Knoffa, Dr. Stefana Otolskiego, Wacława Zbroskiego.

Zebrani wyrazili podziękowanie obecnej Dyrekcji Związku, jak również dawnemu członkowi Dyrekcji Związku, p. Inż. W. Sommerowi, za energiczną działalność na polu obrony polskiego przemysłu chemicznego.

Po zakończeniu formalnej części zebrania, wygłoszony został przez Dyrektora Związku referat, obrazujący 10-cioletnie prace Związku Przemysłu Chemicznego. Ponieważ czas nie pozwolił na rozwinięcie na posiedzeniu obszerniejszej dyskusji nad referatem p. Prof. E. Trepki, przeto Redakcja „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" zwraca się do wszystkich, którzy zamierzali wówczas zabrać głos — o narzucenie swych uwag na piśmie i nadesłanie ich do naszej Redakcji — celem umieszczenia na łamach „Wiadomości".

Wieczorem dnia 18 kwietnia odbyła się w gronie kilkudziesięciu osób wieczerza, w której — z pośród osób oficjalnych — wzięli udział pp. Franciszek Doleżal, Vice-Minister Przemysłu i Handlu, Witold Czapski—Vice-Minister Komunikacji, Dyr. Mieczysław Sokołowski, Dyr. Cze-



Bankiet 10-ciolecia Związku

sław Peche i Dyr. Czesław Benedek z Min. Przemysłu i Handlu, płk. Kazimierz Moniuszko z Min. Spraw Wojskowych, Dyr. Wacław Fabierkiewicz z Min. Skarbu, Dyr. Zygmunt Taszycki z Min. Komunikacji i inni. Ponadto, w wieczerzy uczestniczył Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, p. Minister Czesław Klarner, oraz przedstawiciele zaprzyjaźnionych Związkowi instytucyj.

Podczas wieczerzy wygłoszony został szereg przemówień.

Pan Minister Przemysłu i Handlu, Aleksander Prystor, który nie mógł wziąć udziału w uroczystości, nadesłał na ręce Prezesa Związku, p. Dr. Józefa Landaua, list następującej treści:

Wielce Szanowny Panie Prezesie.

Dzień 18-go b. m. był dla Pana, Panie Prezesie, i dla Pańskich Szanownych Kolegów dniem obchodu dziesięciolecia Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, który Panowie obchodzili uroczyście.

Niestety, z powodu spraw dużej wagi państwowej, z prawdziwym żalem nie mogłem zadośćuczynić miłemu zaproszeniu ze strony Szanownych Panów i wziąć udziału w Waszem święcie.

Doceniając wielkie znaczenie przemysłu chemicznego dla życia gospodarczego Polski, zdając sobie sprawę z tego, co już zostało w tym kierunku zrobione, i z zadań, jakie oczekują przemysł chemiczny, uświadamiając sobie rolę, jaką dla organizacji tak różnorodnych gałęzi produkcji chemicznej odegrał Związek Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, przesyłam na ręce Pana Prezesa wyrazy radości z rezultatów dotychczasowej działalności Związku i szczere życzenia dalszego rozwoju prac jego na drodze postępu i umocnienia podstaw przemysłu.

Proszę przyjąć, Panie Prezesie, zapewnienie mego wysokiego poważania. (—) PRYSTOR.

PROJEKT NOWEJ TARYFY CELNEJ

W wyniku dobiegających końca prac Komisji Międzyministerjalnej, uzgadniającej materjały do nowej taryfy celnej, został wydrukowany projekt stawek nowej taryfy w działach: chemicznym oraz rolnym. Projekt ten został rozesłany przez Min. Przemysłu i Handlu Izbom Przemysłowo - Handlowym oraz zainteresowanym organizacjom, reprezentującym odnośne gałęzie przemysłu. Przedsiębiorstwa chemiczne, zrzeszone w Związku, otrzymały projekt stawek nowej taryfy celnej. Zwracamy uwagę, że projekt ten należy przestudjować i wnosić do Związku ewentualne poprawki możliwie szybko, gdyż Rząd pragnie przyśpieszyć tempo prac nad nową taryfą celną. Projekt oparty zresztą został na danych, opracowanych w swoim czasie przez Komisję Chemiczną do budowy nowej taryfy celnej i wprowadził odchylenia tylko w wyniku szczegółowych badań Komisji Międzyministerjalnej.

W każdym razie opinja sfer gospodarczych powinna się ograniczyć wyłącznie do rozważenia spraw, związanych z ustalonemi stawkami celnemi w ramach opracowanej nomenklatury. Poprawki w zakresie nomenklatury mogą być stawiane tylko w wypadkach ujawnienia omyłek lub sprzeczności w podstawach tej nomenklatury.

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę przedsiębiorstw związkowych na powyższe dezyderaty, sformułowane przez Min. Przemysłu i Handlu.

PERTRAKTACJE O PRZEDŁUŻENIE KONWENCJI AZOTOWEJ

W Paryżu odbyło się ostatnio kolejne posiedzenie konwencji azotowej. Między innemi, poruszane były sprawy przedłużenia porozumienia azotowego, wygasającego z dniem 1 czerwca r. b. Wstępne rozmowy ujawniły szereg trudności, nieistniejących w okresie zawierania umowy. Na skutek spadku produkcji syntetycznych związków azotowych we Francji, Anglji, Niemczech i Stanach Zjednoczonych—jako rezultatu depresji w rolnictwie—producenci skłonni są raczej przeczekać kryzys ekonomiczny, niż wiązać się obecnie kontyngentami, opartemi na cyfrach bieżącej wytwórczości. Z drugiej strony—producenci saletry chilijskiej żądają wyższych niż dotychczas kontyngentów, wychodząc z założenia, że dokonane ostatnio posunięcia organizacyjne w zakresie sprzedaży saletry chilijskiej poprawiły znacznie ich sytuację na rynku międzynarodowym. W tych warunkach wypowiadane są wątpliwości co do możliwości przedłużenia umowy międzynarodowej. Sądzić jednak należy, że wzrastające trudności zbytu zmuszą do układów.

INFORMATOR CHEMICZNY

Wyszedł z druku i znajduje się już w sprzedaży księgarskiej (w cenie zł. 10 za egzemplarz oprawny) wydany z okazji 10-ciolecia Związku Przemysłu Chemicznego „Informator Chemiczny". Objętość „Informatora" wynosi 224 stronice + 4 stronice niepaginowane formatu normalnego A. 5 (148 × 210 mm). Na treść „Informatora" składają się następujące rozdziały:

Słowo wstępne.

Polski przemysł chemiczny — artykuł monograficzny, poświęcony omówieniu warunków rozwoju i stanu poszczególnych gałęzi wytwórczości chemicznej.

Działy przemysłu zbliżone do wytwórczości chemicznej — krótka charakterystyka cyfrowa przemysłu naftowego, cementowego, ceramicznego, szklarskiego, papierniczego, garbarskiego, cukrowniczego, gorzelniczego, drożdżowniczego, piwowarskiego.

Statystyka produkcji chemicznej w Polsce — zawiera statystykę produkcji 37 najważniejszych artykułów chemicznych w latach 1923 — 1930 oraz ocenę produkcji światowej.

Spis wytwarzanych w Polsce artykułów chemicznych — zawiera spis ok. 200 produkowanych w Polsce artykułów chemicznych, podając równocześnie wytwórcę.

Handel zagraniczny produktami chemicznemi obejmuje bilans handlowy przemysłu chemicznego, wagowe zestawienie obrotu zagranicznego artykułami chemicznemi w latach 1928, 1929, 1930, oraz wiadomości w zakresie eksportu towarów chemicznych.

Polskie instytucje chemiczne — zawiera charakterystykę, spis władz oraz adresy 13-tu polskich instytucyj chemicznych.

Międzynarodowe instytucje chemiczne — charakterystyka i adresy kilku ważniejszych instytucyj.

Nauczanie chemji w Polsce — obejmuje spis wykładów z zakresu chemji czystej i stosowanej w polskich szkołach akademickich, oraz spis zakładów chemicznych tych szkół, uwidoczniając specjalizację. Ponadto podany jest spis wykładów chemji w szkołach zawodowych.

Najważniejsze dane bibljograficzne — zawiera bibljografję polskich dzieł chemicznych oraz tłumaczeń na język polski — wydanych w okresie powojennym. Ponadto, obejmuje spis podstawowych dzieł obcych o charakterze chemiczno - encyklopedycznym, wreszcie wiadomości o chemicznem czasopiśmiennictwie polskiem i najważniejszych czasopismach w językach obcych.

Naukowa organizacja, normalizacja — najogólniejsza charakterystyka oraz dane osobowe.

Polskie ustawodawstwo chemiczne—obejmuje skorowidz rozumowy ustaw i rozporządzeń, opublikowanych od listopada 1918 do kwietnia 1931 — w zakresie norm prawnych dotyczących chemji, przemysłu chemicznego oraz stosowania wytworów tego przemysłu.

Ochrona własności przemysłowej w Polsce — charakterystyka ustawy patentowej.

Polski system celny — charakterystyka systemu.

Umowy handlowe Rzeczypospolitej — zestawienie zawartych traktatów.

System taryf kolejowych w Polsce — charakterystyka taryf oraz spis taryf związkowych.

Spis chemików polskich — zawiera nazwiska i dane osobowe 1.936 chemików polskich z wyższem wykształceniem.

KRONIKA

Dnia 18 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem — między innemi — przyjęto w poczet członków Związku następujące przedsiębiorstwa:

Fabrykę Przędzy i Tkanin Sztucznych „Chodaków", Sp. Akc. w Chodakowie,

Tow. Akc. Myszkowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu w Myszkowie,

Fabrykę Chemiczną Dr. H. Zeumer w Mikołowie.

Dnia 21 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem — z pośród spraw bezpośrednio interesujących wytwórczość chemiczną — postanowiono:

części maszyn, wykonane z masy bakelitowej, a używane zazwyczaj w aparaturze przemysłu chemicznego — clić wg. poz. 61 p. 4, Uwaga I.

odpadki sztucznego jedwabiu (w postaci skrawków wyrobów dzianych) clić wg. poz. 180 p. 4 taryfy celnej,

wyroby ze stali szlachetnej, t. zw. kwasoodpornej lub nierdzewiejącej, zawierającej nikiel, chrom, fosfór, miedź i t. p. metale i metaloidy— clić jako wyroby stalowe, jeżeli zawartość żelaza w stalach tych przekracza 50%,

amidoazobenzol — clić wg. poz. 135 taryfy celnej.

W lecie r. b. odbędzie się wycieczka do Stanów Zjednoczonych Ameryki Płn., zorganizowana przez Polsko - Amerykańską Izbę Handlową i Towarzystwo Polsko - Amerykańskie.

Wycieczka wyruszy z Gdyni w dn. 29 lipca r. b. na okręcie „Kościuszko" linji „Gdynia — Ameryka" i w dn. 10 sierpnia przybędzie do Nowego Jorku, poczem grupa pierwsza uczestników zwiedzi Nowy Jork, wodospad Niagarę i kilka pobliskich miejscowości i wyruszy z powrotem tym samym okrętem w dn. 14 sierpnia. Druga grupa uda się na dwutygodniową wycieczkę po Stanach Zjednoczonych w dniu 28 sierpnia roku bieżącego.

Koszt wycieczki dla grupy pierwszej wyniesie zł. 1.975, w klasie tańszej i zł. 2.200 w klasie droższej, dla grupy drugiej zaś jeszcze nie jest ustalony, stanowiąc różnicę dwutygodniowej wycieczki lądowej, która będzie obliczona w sposób możliwie najniższy.

Ze względu na wielkie znaczenie, jakie posiada bezpośrednie zaznajomienie się polskich kupców i przemysłowców z rynkiem amerykańskim, jak również zdrowotne i krajoznawcze zalety wycieczki — należy spodziewać się, że szerokie sfery społeczeństwa wezmą w niej udział, zgłaszając się po bliższe informacje i wskazówki do Polsko - Amerykańskiej Izby Handlowej w Warszawie, ul. Nowy Świat 72.

W Sprawozdaniu Związku Przemysłu Chemicznego został opuszczony na str. 54 jeden wiersz, wskutek czego nie wydrukowano nazwiska p. Inż. Włodzimierza Płużańskiego — przewodniczącego Sekcji Przetwórczo - Smołowej.

ECHA

Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. prof. Edmund Trepka, udał się na kongres Międzynarodowej Izby Handlowej do Waszyngtonu. Pobyt p. E. Trepki w Stanach Zjednoczonych potrwa ok. 3-ch tygodni.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	470 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,61 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,81 „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzol handlowy 90%	85 „
„ czysty	100 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	45 „
Chlorek wapna bielący	36 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	39,75 „
Klej kostny	275 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
„ solny 19°/21° Bé	14,25 „
„ octowy techn. 30%	120 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	16 „
„ rogowa 13/14%N	60 „
Naftalina surowa prasowana	34,50 „
„ czysta w łuskach	57,50 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	220 „
„ „ saponifikat	210 „
Oleum 20%	19,94 „
Olej lniany	157 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	9,75 „
Smoła preparowana	18,75 „
Siarczan amonu	36 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 „
Stearyna	220 „
Superfosfat 16%	12,32—12,96 „
Toluol czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 708-09, informacje 894-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE",

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT", Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.
„Pepege", Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Siarka:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10